

פרוטוקול מס' 190

מישיבת ועדת העבודה והרווחה
יום שלישי, ט' באייר התשנ"ח (5 במאי 1998), שעה: 9:00

נכחו: חברי הוועדה: דוד טל - מ"מ היו"ר

מוזמנים: עו"ד דן אורנשטיין - הלשכה המשפטית במשרד המשפטים

יהושע שי - אגף התקציבים במשרד האוצר

עו"ד רות הורן - הלשכה המשפטית במשרד העבודה והרווחה

עו"ד אביבה גולדשטיין - הלשכה המשפטית במשרד העבודה

מייק בלבינדר - מחלקת גבייה במוסד לביטוח לאומי

דליה גורדון - אגף המחקר במוסד לביטוח לאומי

ברנדה מורגנשטיין - אגף המחקר במוסד לביטוח לאומי

רבקה שי - מנהלת אגף אמהות וילדים

יועץ משפטי: משה בוטון

מנהלת הוועדה: שירלי אברמי

קצרנית: אושרה עזידה

1. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 20), התשנ"ז-1997.
2. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 22), התשנ"ח-1998.

סדר-היום:

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 20), התשנ"ז-1997

היו"ר דוד טל:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת העבודה והרווחה. על סדר היום הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 20). עו"ד רות הורן, בבקשה.

עו"ד רות הורן:

אנחנו נוותר על קריאת הסעיפים ונסביר רק את מהות התיקונים בסעיפים השונים. התיקון בסעיף 1 מתייחס לתקופת ההכשרה המזכה בדמי לידה. אנחנו מבקשים להוסיף על התקופות הקיימות בחוק גם תקופה שבה האישה קיבלה גימלה לשמירת הריון, תקופה שבה היא קיבלה קיצבת נכות בשל נכות שדרגתה היא 100%, תגמול לפי פרק י"ב שזה תגמולי מילואים, וישנו עוד תגמול למתנדב בשל נכות של 100%. גם אלה יכללו בתקופת ההכשרה המזכה לדמי לידה.

התיקון השני מתייחס לסעיף 337 לחוק. בסעיף 337 אנחנו עיגנו בזמנו את השיעורים המופחתים של דמי הביטוח שמשלם עובד שכיר על הכנסה של עד 50% מהשכר הממוצע. ההוראה הזו היום מיותרת משום שכל השיעורים מצויים היום בלוח י', ומימלא בינתיים גם חלו שינויים, כך שיש צורך למחוק את הסיפה לסעיף הזה.

התיקון הבא מתייחס לסעיף 341. בסעיף זה הסמיכו את שר העבודה והרווחה לקבוע שיעורים מופחתים של דמי ביטוח לעובד עצמאי.

היו"ר דוד טל:

זה צריך להיות באישור ועדת הכספים.

עו"ד רות הורן:

נכון. מאחר והיום יש גם שיעורים מופחתים לעובדים שכירים, אנחנו מבקשים להסב את הסמכות גם לעניין זה.

סעיף 4 הוא עדיין סעיף של תיקון. בסעיף 4 אנחנו מבקשים לדחות את מועד תחילתו של תיקון שהתקבל בתיקון מספר 11 לחוק. מדובר בשינוי הסדר שבו זוקפים תשלום משולם על חשבון דמי ביטוח לחלקי החוב השונים: לקרן, להצמדה ולקנס. בשלב הראשון, אנחנו ישמנו את השינוי הזה לגבי מבוטחים המשלמים בעד עצמם, עצמאים, ולגבי המעסיקים ביקשנו מלכתחילה לדחות את תחילת התיקון, משום שזה קשור בהיערכות של המערכת הממוכנת. המערכת הממוכנת עדיין לא השלימה את ההיערכות שלה ואנחנו מבקשים לדחות את תחילת התיקון הזה לראשון לינואר 1999.

היו"ר דוד טל:

כלומר, במקום הראשון באפריל 1998, יכתב הראשון בינואר 1999.

עו"ד רות הורן:

נכון, והתאריך העברי ישונה בהתאמה.

הסעיף החמישי מתייחס להוראת התחילה. אנחנו מבקשים לומר שהתיקון שאנחנו מתקנים בסעיף 50(ב)(1) יחול על מבוטחת שהיום המפרע לגביה, היום הקובע, הוא יום שבו האישה מפסיקה לעבוד עקב לידה, חל ביום התחילה או יותר מאוחר מזה.

היו"ר דוד טל:

מדוע צריך לומר: חל ביום התחילה או לאחריו?

משה בוטון:

אם יגידו לאחר היום התחילה אז יום התחילה לא תופס, ואם יגידו ביום התחילה, אז לא רק לגבי מי שביום התחילה, אלא זה גם לאחריו. זהו נוסח משפטי שבא להבהיר ברחל ביתך הקטנה שזה ביום התחילה או לאחריו.

עו"ד רות הורן:

לסעיף הזה אנחנו מבקשים גם תיקון של המועד. נמצאת כאן מנהלת אגף אימהות וגם שם נעשית היערכות של המערכת הממוכנת שמושפעת גם בין היתר משנת אלפיים. אנחנו מבקשים לדחות את התחילה כאן. רבקה שי, האם אנחנו כאן מבקשים לדחות את התחילה בשלושה חודשים?

רבקה שי:

כן, מיום הפרסום.

היו"ר דוד טל:

האם התאריך לדחייה המבוקש הוא תאריך סופי?

רבקה שי:

כן. אנחנו מבקשים שלושה חודשים מיום הפרסום.

עו"ד רות הורן:

אני הייתי מציעה שנקבע מועד ברור.

היו"ר דוד טל:

גברתי, לצורך מה את מבקשת את הדחייה הזו?

רבקה שי:

אנחנו נמצאים כרגע בעיצומו של תיקון חוק קודם שהוא חופשת לידה לאב, וזה מחייב תיקון מסיבי במערכת הממוכנת. מייד לאחר מכן אנחנו צריכים ליישם תיקון שכבר עבר, של ביטול סעיף 44(ג) לחוק, שגם לגביו יש צורך לעשות תיקון במערכת הממוכנת ויש גם להיערך לנהלים. זה התיקון השלישי ברצף שנצטרך לבצע. מחלקת אמהות עובדת עם צוות מאוד מצומצם וזאת למרות שהמערכת הממוכנת מחייבת כל הזמן התפוכות, וצריך גם אחר כך להתאים את כל השינויים החדשים.

היו"ר דוד טל:

האם הביטוח הלאומי לא יכול לתגבר את אותו מצומצם לפרק זמן קצר?

רבקה שי:

בשלב זה אנחנו נמצאים בעיצומה של ההסבה לשנת אלפיים. כל הכוחות המגויסים והמתוגברים כבר נמצאים בתוך העניין הזה. צריך לזכור כי כאשר עושים הסבה לשנת אלפיים המערכות מוקפאות לעניין פיתוח, כך שיש בעיה אמיתית של לוח זמנים.

היו"ר דוד טל:

כלומר, את מנסה לומר לי שבמידה ולא יצליחו להתגבר על באג אלפיים אז גם זה לא יהיה מוכן?

עו"ד רות הורן:

לא, לא.

רבקה שי:

אנחנו מכירים את לוח הזמנים שלנו. אנחנו מבקשים שלושה חודשים מיום הפרסום על סמך זה שבדקנו את לוח הזמנים שלנו ואנחנו נצליח לעמוד בזה.

משה בוטון:

אני מציע שזה לא יהיה שלושה חודשים מיום הפרסום משום שזה יכול ליפול באמצע חודש. התאריך ה-1 באוגוסט יחול שלושה חודשים מהיום ואפשר לכתוב בחוק באחד באוגוסט. רבקה, הפירסום יהיה בעוד עשרה ימים. הפרסום כלל לא משנה לך. אם החוק מתקבל את יכולה להתחיל לעבוד עכשיו על המחשב ועל הכל. את לא צריכה להתמין לפרסום החוק.

רבקה שי:

אנחנו לא ממתנינים, אנחנו כבר עובדים. אם כבר, בואו נחליט על ה-1 בספטמבר.

משה בוטון:

אבל אז זה יוצא ארבעה חודשים.

רבקה שי:

אני לקחתי בחשבון שאני יכולה לעבוד מעכשיו, אבל הנחתי שהפרסום יהיה קצת יותר מאוחר.

משה בוטון:

רבקה, האם לא יספיקו לך שלושה חודשים? הרי את אמרת שאת רוצה שלושה חודשים מהפרסום. יש לך מאי, יוני ויולי.

היו"ר דוד טל:

היא מדברת על שלושה חודשים מיום הפרסום, אבל שהיא סברה שיתכן והפרסום יהיה רק בעוד חודש.

עו"ד רות הורן:

הפרק הזה של ביטוח אמהות עובר שינויים מאוד תכופים, מעבר לשלושה שינויים שהתקבלו ממש בחודשים האחרונים. כזכור לכם, בשנים האחרונות הוגשו בשנים האחרונות הרבה מאוד הצעות חוק פרטיות שכל אחת מהן שינתה משהו בפרק ביטוח אמהות. המילה מיכון נשמעת כאילו מדובר בשד מפחיד, אבל רק המערכת הממוכנת מאפשרת לנו לשלם בזמן ולכל הזכאים באופן אוטומטי. ברגע שהוכרה הזכאות, התשלומים זורמים באמצעות המערכת ואם היא לא מתפקדת נכון אנחנו בסופו של דבר פוגעים במבוטחים. לכן אני מבקשת להענות לבקשה של מנהלת האגף שזה יהיה הראשון בספטמבר, משום שהיא זו שזקוקה לזמן.

היו"ר דוד טל:

האם בדקתם בלוח השנה שבתאריך הראשון בספטמבר לא חל איזשהו חג?

רבקה שי:

זה לפני החגים. החגים יחולו בערך באמצע ספטמבר.

היו"ר דוד טל:

אני אאפשר לכם לרשום את התאריך הראשון בספטמבר, ולא תתקבל הארכה נוספת.

עו"ד רות הורן:

תודה רבה.

משה בוטון:

אם כן, בחוק זה במקום ב-1 בחודש שלאחר פרסומו, יבוא ב-1 בספטמבר.

היו"ר דוד טל:

אדוני נציג משרד האוצר, האם יש לך הערות להצעת החוק?

יהושע שי:

אין לי הערות.

היו"ר דוד טל:

האם למשרד המשפטים יש הערות?

דן אורנשטיין:

אין לנו הערות.

היו"ר דוד טל:

אני רואה שאין לנוכחים כאן הערות. אם כן, אנחנו מאשרים את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 20), יחד עם כל התיקונים שהועלו כאן להעלאה לקריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת. בסעיף 4 במקום הראשון באפרייל יכתב הראשון בינואר 1999, ובסעיף 5 במקום הנוסח של התאריך המוצע בהצעת החוק יהיה כתוב ה-1 בספטמבר. תודה רבה.

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 22), התשנ"ח-1998

היו"ר דוד טל:

אנחנו עוברים לדון בהצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 22), התשנ"ח. עו"ד הורן, בבקשה.

עו"ד רות הורן:

סעיף 1 מתקן שיבוש שנפל בנוסח המשולב שהתקבל בשנת תשנ"ה. בסעיף 10 יש טעות. ישנה הפנייה לסעיף 374, במקום לסעיף 387 שעוסק בהנחות מטעמי צדק, ואם הוא היה נכתב הוא היה משקף את מה שהיה כתוב בנוסח המשולב הקודם. למעשה, אנחנו מבקשים לתקן ולחזור למשמעות הקודמת.

התיקון שבסעיף 2 מתייטר בינתיים. תיקון לחוק הזה התקבל לפני כחודש במסגרת של הצעת חוק פרטית ולכן צריך לבטל אותו.

התיקון הבא נוגע לסעיף 57א(ג) שם מדובר בהכרה בזכותה של אם מיועדת. זו האם שבעקבות החוק ההסכמים לנשיאת עוברים הכרנו בזכותה לקבל גם דמי לידה בנוסף לאם הטבעית של הילד.

משה בוטון:

האם בחוק ההסכם לנשיאת עוברים משתמשים במינוח "אם מיועדת"?

עו"ד רות הורן:

כן. לקחנו את המינוח הזה משם.

לצורך הבהרה, אנחנו חושבים שראוי לומר כאן שהסעיפים שאנחנו מחילים מן הפרק יחולו גם על אם מיועדת. כפי שזה כתוב היום בחוק זה נראה קצת לא ברור.

משה בוטון:

עו"ד הורן, אני רוצה שתקריאי את ההפנייה לחוק ההסכמים לנשיאת עוברים, מפני שאף אחד לא יודע מה היא אם מיועדת?

עו"ד רות הורן:

בסעיף 57א רבתי יש הגדרה. בסעיף זה חוק ההסכמים לנשיאת עוברים, חוק ההסכמים לנשיאת עוברים, אישור הסכם מעמד הילוד תשנ"ו וכו'. בתחילתו של הסעיף יש הגדרה. אם מיועדת - מבוטחת לפי פרק י"א שקיבלה למשמורת ילד וכו', לפי חוק ההסכמים לנשיאת עוברים.

סעיף 4. בסעיף 161 לחוק העיקרי אנחנו מבקשים לתקן. הסעיף הזה נמצא בפרק ביטוח אבטלה ואנחנו מבקשים להכיר גם בתקופה שבעדה קיבל העובד דמי מחלה שלא מהמעביד אלא מקופת גמל, כתקופה שבה רואים אותו כמבוטח בביטוח אבטלה, משום שאם אנחנו לא מכירים בתקופה הזו לעיתים לעובד חסרים כמה ימים כדי לצבור את התקופה המזכה בדמי אבטלה.

סעיף 5 מתקן גם הוא סעיף בפרק ביטוח אבטלה. בסעיף זה ישנה הוראה שמגבילה את הסכום המקסימלי של דמי אבטלה שלהם זכאים בני זוג ששניהם זכאים לדמי אבטלה. אנחנו מבקשים לבטל את ההגבלה הזו.

בסעיף 6 אנחנו מבקשים להאריך את התקופה שבה אנחנו מקצים מתוך דמי ביטוח סיעוד סכומים למשרדי הבריאות והעבודה לצורך תוספת של מיטות בבתי חולים סיעודיים, וסכומים שמיועדים לפיתוח שירותים בתחום הסיעוד בקהילה. אנחנו מבקשים להאריך את המועד שבו ינתנו ההקצאות האלה עד לסוף שנת 1999.

התיקון שבסעיף 7 מתייחס לסעיף 320. בסעיף 320 נפל גם כן שיבוש כאשר התקבל הנוסח המשולב. בסעיף 320(ו) מפנים לכאורה להוראות סעיף קטן (ב) במקום להוראות סעיף קטן (ג) שבאותו סעיף. סעיף קטן (ב) מתייחס לגמלת סיעוד, סעיף קטן (ג) אומר שלא ינתנו לאדם בעד אותו פרק זמן קיצבאות שונות או גימלאות הנובעות מאותו מאורע.

היו"ר דוד טל:

מה למשל?

עו"ד רות הורן:

אנחנו לא משלמים קיצבאות בעד אותו פרק זמן. למשל קיצבת נכות כללית וקיצבת נכות למי שנפגע בעבודה, שתיהן לא משתלמות בעד אותו פרק זמן. ישנן הוראות המאפשרות לאיש לבחור בין שתי הנכונות, כי לעיתים יש קיצבה שהיא יותר גבוהה.

היו"ר דוד טל:

אני לא מניח שיש מצב כזה בפועל, אבל נניח שיש מצב בו נכה גויס לשירות מילואים. האם הוא לא יקבל עבור השירות שלו במילואים אם הוא מקבל במילא קיצבת נכות?

עו"ד רות הורן:

קודם כל, זה בהחלט לא יכול להיות.

היו"ר דוד טל:

ומה קורה אם הוא נכה שמתנדב לשירות מילואים?

עו"ד רות הורן:

אם אינני טועה, בכל מקרה במילואים לא משתלמת קיצבה, אלא משתלם תגמול מילואים. תגמול מילואים וקיצבת הנכות נכנסים לגדר סעיף קטן (ד). אלה גמלאות שונות, והן אינן משתלמות ביחד כאשר הן נובעות מאותו מאורע. הואיל והנכות שלו, מצד אחד, והמילואים הן אינן אותו מאורע הוא יכול לקבל את שני התשלומים ביחד.

סעיף קטן (ו) שאותו מבקשים לתקן בא לומר מתי ההגבלות האלה לא יחולו, על אילו קצבאות? בין היתר, על קיצבת הילדים, שאותן כן אפשר לשלם למרות שהן לכאורה אסורות בתשלום. בטעות היפננו לסעיף קטן (ב) בנוסח המשולב וצריך להפנות לסעיף קטן (ג), אחרת לא נשיג את התוצאה הראויה. זה גם מתאים לנוסח כפי שהיה קודם, אלא שפשוט היתה טעות בהדפסה.

יתר ההוראות המצויות בסעיף 8 מדברות על תחילה ותחולה ובהן אנחנו לא מבקשים שינוי. זה יהיה כפי שזה מצוי כרגע כאן.

משה בוטון:

אני רואה שיש פה תחולה למפרע.

עו"ד רות הורן:

זאת טעות שנעשתה קודם לכן, אז אנחנו מפנים למפרע.

משה בוטון:

האם היו מקרים שבגלל זה לא שילמו?

עו"ד רות הורן:

אלו טעויות שהתגלו לנו במשך החודשים האחרונים.

משה בוטון:

האם זה בא בעקבות מקרים חיים?

עו"ד רות הורן:

לא.

משה בוטון:

האם יש מישהי שסבלה בגלל הכפל?

עו"ד רות הורן:

לא. אנחנו פשוט רוצים שהמצב החוקי יהיה ברור.

היו"ר דוד טל:

אנחנו גם מאשרים את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 22), התשנ"ח-1998 להעלאה לקריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 9:35